

ÖNSÖZ

1898 yılında Etfal Hastanesi olarak kurulan bugünkü Şişli Çocuk Hastanesi, mensubu olduğu ve onunla öğündüğü, gelmiş geçmiş «Büyük Hekimleri»nden birisi olan Op. HAZIM BUMİN'i 21 Temmuz 1976 günü yitirmiştir.

Bu ölümle toplulumuzla birlikte Türk Hekimliği de büyük bir kayba uğramıştır.

Efsaneleşmiş kişiliği, cerrahlık sanatının ondaki şiiriyeti yıllarca anılarımızdan silinmeyecektir.

Bunun sürekliliğini sağlamak, gelecek kuşaklara aktarabilmek için kurucusu olduğu derginin bu sayısını O'nun anısına ayırmış bulunuyoruz.

Hayat öyküsünü, 40 yılı aşkın bir süreyle sürdürdüğü hekimlik görevinin son 21 yılını geçirdiği Şişli Çocuk Hastanesindeki yaşantısını, çalışmalarını, yaptığı ameliyatların cins ve sayısını, yetiştirdiği asistanları, çalışma arkadaşlarını, sosyal alanda ve diğer konulardaki yararlılıklarını içeren bu yazı serisi ile O'na karşı olan şükran borcumuzu bir parça olsun yerine getirebilmek istedik.

7.5.1905 — 21.7.1976

HAYAT ÖYKÜSÜ

Hazım Bumin, 1905 yılının 7 Mayıs'ında Manastır'da doğmuştur. Babası Hüseyin Hilmi Paşadır. Manastır'daki Askerî Birliklerin Tümen Komutanı olarak vazife görmektedir. Kendisi, Kırım'ın Karasu bölgesinden olup, küçük yaşta İstanbul'a gelmiş, askerî öğrenimi başarılı bir şekilde bitirdikten sonra orduya katılmış, kısa zamanda kurmay sınıfına atanarak Manastır'daki birliklere gönderilmiştir.

Hazım Bumin'in anneleri Fevziye Hanım ise aslen Manastır'lıdır. Hazım, ailenin dördüncü ve en küçük çocuğudur. İki ağabeyisi ve bir de halen hayatta olan ablası vardır.

Çocukluğu Manastır'da ve bir ara babasının görevi gereği Tiran'da geçen Hazım, diğer kardeşlerinden farklı bir yaradılıştadır, gayet sessiz ve uslu bir çocuktur. Babası, onu henedense «Hazım Paşa» diyerek çağırmaktadır. Ablasının naklettiğine göre, babası ona bu küçük yaşta bile diğer çocuklardan ayırdığı sevginin yanında adeta sanki bir de saygı duymaktadır. Çoğu zaman küçük oğlunun yanına gelişlerinde kendisini ayağa kalkarak karşılamaktaymış. Bu olayın bir gerçek olduğuna inanmak gerekir. Zira, rahmetli Hocamız da, çocukları, babasından intikal eden ayrı bir sevgi ve saygı duyacak derecede değerlendirdi. Bu davranışındaki özelliği, küçük hasta çocukları muayeneleri sırasında gayet ilginç bir psikolojik davranış ile onları kendisine bağlar ve muayenelerinin kolaylıkla yapılmasını sağlardı.

Balkan Harbine yakın olan bir zamanda Hüseyin Hilmi Paşa eşini ve üç çocuğunu İstanbul'a gönderir. En büyük kardeşleri Şerafettin Bumin zaten Galatasaray'da yatılı öğrenci olduğundan İstanbul'da bulunmaktadır.

Aile, Beşiktaş'ta Yıldız Caddesinde bir eve yerleşir ve uzun süre burada otururlar. Babası Hüseyin Hilmi Paşa da bir süre sonra Manastır'daki birliği lâğvedildiği için görev almak üzere İstanbul'a gelir. Mahmut Şevket Paşa'nın yakın arkadaşı olan Hâzım'ın babası İstanbul'dan Kerkük'teki birliklere Komutan olarak atanır ve oraya gider.

Küçük Hazım, ablası ile beraber önceleri Akaretler'deki özel bir okulda ilk öğrenimine başlarlar. Hazım, bu sıralarda okul öncesi dönemde olduğu gibi, gayet munis, çekingen ve dikkati çeker derecede terbiyeli bir çocuk olarak gerek aile arasında ve gerekse arkadaşları yanında dikkati çeker. Öğrenim uğraşlarının dışında kedi ve köpek

gibi hayvanlara olan aşırı düşkünlüğü, bahçe ve çiçekten hoşlanması ve özellikle öğrencilik uğraşları arasında elişleri dersleriyle yakından ilgi kurar ve çocuklukla ağaç ve tahtalardan oyma birtakım çalışmalar yapar.

Akaretler'deki özel okuldan bir süre sonra Beşiktaş'daki Gaziosman Paşa okuluna alınır ve orta öğrenimine burada devam eder.

Halen hayatta olan arkadaşı Diş Tabibi Erib Zeki Günebakan'dan alınan bir mektupta bildirildiğine göre, Hazım bu okulda da ciddi, çalışkan ve özellikle temiz giyinen bir öğrencidir. Çocukların normal sayılan hasarlıklarına katılmayan bir yaradılıştadır. Okula bir müddet kısa pantolonla gelmiş ve bu giyiş öğrenciler arasında bir başkalık yaratmış ve arkadaşlarının anılarından yıllarca sonra bile silinmemiştir.

Beşiktaş'daki evleri, o zamanki tramvay deposuna çok yakın bir yerdeymiş. Okul dağılımında, tramvay deposunun içindeki sınır duvarına yakın çanın, bir muziplik olsun diye çocuklar tarafından birbirlerinin omuzlarına binilerek çalınıp kaçılması yanında Hazım bu olayların dışında kalır ve depo personelinin çocukları kovalaması sırasında çabucak en yakın olan evlerine girmek suretiyle işi savuşturuyormuş.

Gaziosman Paşa Ortaokulu o zamanki işgal kuvvetlerince «Zührevi Hastalıklar Hastanesi» yapılmak üzere kapatılınca, öğrenimine devam etmek üzere Kabataş Lisesine nakledilmiş. Kabataş Lisesindeki öğrenimi de üstün başarılı bir şekilde tamamlanmış. Yine Erib Zeki Günebakan'ın anılarına göre Hazım, lisenin son sınıfında iken Kadırga'daki Diş Tababeti Okuluna arkadaşlarını ziyarete gidirmiş. Bu ziyaretlerden birinde, okulda verilen bir derse girmiş. Derste çene osteomyelitine yakalanan bir hasta, öğrencilere gösteriliyormuş. Burada yapılan operasyonu seyrederken Hazım Bumin'in bir baygınlık geçirdiği ve arkadaşları tarafından dışarıya çıkarılarak tedavi edildiği bildirilmektedir.

Hazım Bumin Kabataş Lisesini bitirdikten sonra babasının mühendis olmasını istemesine rağmen hekimliği seçtiği ve bu nedenle Askeri Tıbbiye Okuluna girdiği bilinmektedir. Askeri Tıbbiye'de öğrenci olarak şimdiki Haydarpaşa Lisesinde bulunan İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesine devam eder. Sınıflarını çok başarılı bir öğrenci olarak ve hemen hemen her zaman sınıf birincisi olarak geçer. Ancak son sınıfta Hazım hastalanır. Kendisini muayene eden Hocaları çekum tüberkülozu olanağı üzerinde dururlar. Hatta, bir aralık kendisine ameliyat yapılması düşünülür. Sonradan tıbbi tedavi yönüne

eğilinerek Çekoslovakya'ya gönderilir. Orada 6 aya yakın bir süreyle tedavi görerek yurda döner. Bu defa genel sağlık nedeniyle Askeri Tıbbiyeden ayrılması gerekir ve öğrenimine sivil öğrenci olarak devam eder. 1930 senesinde İstanbul Darülfünunu Tıp Fakültesini «Doktor» olarak bitirir. 31.7.1930 tarihli diploması 735/4200 sayılı numarayı taşımaktadır. Darülfünun Emini Dr. Neşep Ömer, Fakülte Reisi Dr. Süreyya, Maarif Vekili Esat olarak düzenlenen diploması Sağlık Vekili Refik Saydam'ın imza ve mühürlerini taşımaktadır.

Tıp Fakültesi sıralarında operatör olmayı düşünen Hazım Bumin bu nedenle Adana Memleket Hastanesine Hariciye Asistanı olarak atanır. Adana Memleket Hastanesinde Operatör bulunan Nuri Beyin yanında asistanlığına başlar. Bir sene kadar burada çalışır. Nuri Beyin pek çeşitli ameliyatları yoksa da gayet temiz ve titiz bir şekilde çalıştığını ve ona karşı çok saygılı olduğunu söylerdi. O kadar ki, senelerce sonra operatör Nuri Bey, öğrencisi Hazım Bumin'i Şişli Çocuk Hastanesi'ndeki Kliniğinde ziyarete geldiği zaman, bu saygıdeğer kişiye olan alâkasını ve davranışlarını bir kadirbilirlik örneği olarak, onun asistanı olan bizler, uzaktan izlerdik. Arabasını, oldukça yaşlanmış olan bu hocasına, servis merdivenlerine kadar geri geri getirerek aşırı bir nezaket ve üstün bir saygı gösterdiğine şahit olmuştuk.

Adana'daki bir senelik görevinden sonra Hazım Bumin İstanbul'a, Cerrahpaşa Belediye Hastanesi Cerrahi servisine atanır. O sıralarda rahmetli Ord. Prof. Dr. Burhanettin Toker servis şefi olarak çalışmaktadır. Hazım Bumin'den başka bilindiği kadarıyla şimdi emekli olmuş operatör Dr. Ziver Mesci de aynı klinikte Hazım'la beraber asistanlık yapmaktadır.

Asistanlığının geri kalan iki senelik süresini burada tamamlamaktayken 1933 senesinde Üniversite reformu yapılmıştır.

İsviçre'den davet edilen Prof. Dr. MALCHE'nin iştiraki ile sürdürülen reform çalışmaları tamamlanmış ve 31 temmuz 1933 yılı Darülfünun kapatılmıştır.

1 ağustos 1933 günü, yani bir gün sonra, Üniversite yeni kadrolarıyla yeniden kurulmuştur. Bu yenilikten sonra Cerrahpaşa Belediye Hastanesinin bazı servisleri Üniversite emrine verilmiş ve Cerrahi Servisi de Üniversiteye bağlı Tıp Fakültesi Birinci Cerrahi Kliniği olarak çalışmaya başlamıştır. Klinik direktörlüğüne de Prof. Dr. Rudolf Nissen atanarak 1 kasım 1933 de görevine başlamıştır.

Bu sıralarda, asistanlık süresini tamamlayan Hazım Bumin Anadolu'ya öğrendikleri ve gördükleri ile gitmek üzere sınava hazırdır.

Ancak, Nissen'in gelişi ve ilk günden değin getirdiği yeni hava ve modern cerrahi konsepsiyonu ile cerrahi tekniğinin bir başka olduğunu sezen ve gören Hazım Bumin sınava girmekten vazgeçer. Nissen'in önerisi ve isteği üzerine Fakülte kadrosuna geçerek asistanlığına devam eder. O sıralarda aynı klinikte asistan olarak arkadaşları, Dr. Ziver Mesçi, Dr. Atâ Topaloğlu, Dr. Kemal Baran, Dr. Sait Tokdemir, Dr. Sacit Tezel'iden oluşan 6 kişilik bir kadro vardır. Önceleri, 70 yatak olarak, sonradan ilâveler ile 110 yatağa çıkan bir kapasite ile Cerrahpaşa Hastanesi Cerrahi Servisi yoğun bir çalışma dönemine girmiştir. Haftanın 5 günü ameliyat vardır. Üstelik İstanbul'un bütün acil vak'aları Cerrahpaşa Hastanesine baş vurmaktadır. Ayrıca, Tıp Fakültesi öğrencilerine verilecek derslerdeki vak'aların hazırlanması da bu yoğun çalışmaya ayrı bir çesni ve yorgunluk vermektedir. Ama, bütün herkes derin bir sevk ve heyecanla çalışmaktadır. Asistanlar haftada bir gün evci çıkmakta, gece ve gündüz hastanede kalarak günün her saatinde oluşan vak'aları ve ameliyatları yaparak cerrahinin içinde iyice yoğrulmaktadırlar.

Bu dönemden önce de parlak bir Tıp öğrencisi olan Dr. Hazım Bumin, bu yeni ortamda da kısa zamanda kendisini göstermiş ve Nissen'in bütün dikkatini üzerine çekerek önce idareten, sonra da asaleten başasistan olarak yeni göreve atanmıştır.

Ancak, işin garibi ve çok kimsenin bilmediği bir hususun Prof. Nissen gibi bir bilim adamı indindeki yargısını göstermek bakımından Dr. Hazım Bumin'in bu sıralarda henüz ihtisas sınavını bile vermediği ve buna da bir gerekçe gösterilmediğini belirtmek isteriz.

Dr. Hazım Bumin cerrahi asistanlığının başlangıcından uzun bir süre sonra Doçentlik sınavına rastlayan bir tarihte uzmanlık sınavına girmiştir. İhtisas diplomasında jüri üyeleri olarak 1. Cerrahi Kl. Direktörü Ord. Prof. Rudolph Nissen, 2. Cerrahi Kliniği Direktörü Ord. Prof. Dr. A. Kemal Atay, Ortopedi ve Çocuk Cerrahisi Kliniği Direktörü Ord. Prof. Dr. Akif Şakir Şakar'dan oluşan kurul 4.5.1937 tarihinde Hazım Bumin'i «Birinci Sınıf Hariciye Mütihassısı» olarak ser-tifiye etmiştir. 1588/2851 sayılı ihtisas diplomasında Tıp Fakültesi Dekanı olarak Ord. Prof. Dr. Nurettin Ali Berkol'un imzası ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı olarak Dr. Refik Saydam'ın mühür ve imzası bulunmaktadır.

Cerrahpaşa Hastanesinde böylesine değin yorucu bir çalışma düzeni içine giren Hazım Bumin Beşiktaş'tan Lâleli'ye taşınır. Burada annesi, babası ve ablasıyla birlikte oturmaya devam eder.

O sıralarda, Türkiye'de her alanda olduğu gibi Tıp öğreniminde ve

eğitiminde de yeni Üniversiteler Reform'u ile birlikte başlayan büyük atılımlar olmaktadır. Özellikle Prof. Nissen'in önderliğinde modern cerrahinin uygulamaları büyük bir hızla gelişmiştir. Gerek karın cerrahisi gerekse genel cerrahinin kapsamı içine giren diğer kolları büyük bir uygulama içine girmiştir. Göğüs cerrahisinin Avrupa'daki başarılı bir ekolünün temsilcisi olan Nissen'in yaptığı ameliyatlar çevrede büyük yankılar yaratmaya başlar. Bunun yanında Kaza Cerrahisi, Ortapedik ameliyatlar ve hatta Ürolojinin biçimi bile değişmiştir. İşte Dr. Hazım Bumin bu ortam içinde tükenmek bilmiyen enerjisi, iyiniyet ve öğrenme isteği yanında özellikle yaradılışındaki cerrahi tekniğe yatkınlığı ile çok kısa zamanda memleketin genç, cesur ve başarılı bir cerrahı olmak yolundadır.

1937 yılına kadar, Cerrahpaşa Hastanesi 1. Cerrahi Kliniğinde başasistan olarak çalışan Operatör Hazım Bumin gerek kişiliğini ve gerekse cerrahideki bilgi ve becerisini kısa zamanda doruğuna oturtmayı başarır. Bunun sonucu olarak süresini tamamladığı için girdiği Doçentlik imtihanında rastlantının da kendisine yardımcı olduğu bir ortamda kalb nafiz yarası ile gelen bir hastaya yaptığı başarılı bir ameliyat sonucu Üniversiter Kariyerde ilk basamağa oturur.

Cerrahpaşa Hastanesi 1. Cerrahi Kliniği başta Klinik direktörü Prof. Nissen olmak üzere sırayla Prof. Burhanettin Toker, Prof. Fahri Arel ve Doç. Hazım Bumin'den oluşan büyük bir ekip görünümüne bürünmüştür.

Eğitim ve öğretim kolunda Doç. Hazım Bumin öğrencilere cerrahi propedötik dersleri vermekle görevlendirilir. O zamanın tıp öğrencileri ilk cerrahi semiyoloji derslerini Hazım Bumin'den görmektedirler.

Özellikle, doktora sınıflarının pek sıkı ve sınavları zor geçen derslerinden sonra, hekimlik sevgisini büyük çapta kalblerinde duyan öğrenciler için bu dersler kaşırılması olanaksız olan şeylerdi. Bütün sınıf, derste adeta eksiksiz olarak bulunurdu. Hazım Hoca, kendisine özgü ve alçak gönüllü haliyle derslere girerdi. Uzun bir pansuman gömleği ve bu gömleğin kolları sıvanmış haliyle arkadan bağlanmış uçkuru hala birçoklarımızın anılarında taptaze durmaktadır.

Gayetle şematik şekilde, anlaşılması kolay, unutulması zor yazılarla anlatılan dersler ve gösterilen hastalar ders kitaplarının pek olmadığı o devirlerde herkesin eksiksiz not almasını sağlardı.

İyi bir Hoca ve mükemmel bir Cerrah olduğu kanısı kendi çevresinde büyük bir tıp öğrenci grubunun dolaşmasını sağladı. Bu arada, birçok öğrencinin hasta olan yakınları için de yapılan istekleri canı-gönülden karşılar ve gerekirse ameliyatlarını yaparak öğrencilerine

büyük çapta yardım ederdi. Bu onun sadece Cerrahpaşa Hastanesinde çalıştığı zamanlarda değil bütün bir ömür boyunca hekim ve yardımcı sağlık personeline gösterdiği yakınlık olarak sürüp gitmiştir.

Hocası Nissen'in büyük sevgisini ve desteğini her zaman arkasında hisseden Dr. Hazım'ın mutlu bir kişi olduğunu kabul etmek gerekir. Herkes ona gıpta ile bakmaktadır. Kendi kuşağı içinde bu sevgi ve başarı ömrünün sonuna kadar devam etmiştir.

Ancak, bu güvence, sevgi ve destek sonradan onu üzen ve çıktığı yolda kendisini bekleyen çok büyük başarısını ve hizmetlerini istemeyerek gölgeleyecek gibi görünmeye başlamıştır.

Artık, bu onun mu kaderidir, yoksa içinde bulunduğu çevrenin mi, pek bilinmez... O dönemleri yaşayanlar bu özelliği iyi bir şekilde değerlendirmişlerdir.

1939 yılında Nissen bir hastalığı nedeniyle izinli olarak Türkiye'den ayrılır. Tedavisi sonunda yeniden Türkiye'ye görevi başına dönmek isterse de bazı formaliteler ve nedenlerle bu istek gerçekleşemez. Dr. Hazım Bumin hocası ile mektuplaşmaktadır. Onun Türkiye'ye gelmesini istemektedir. Bunda Türk tıbbının daha çok faydalanacağı kanısı vardır. Her nedense Nissen'in Türkiye'ye geri dönmesi olanaksız bir sonuç verir. Dr. Hazım Bumin ve birçok hekim bundan sonsuz üzüntü duyarlar. Özellikle bundan en çok etkilenen doçenti Hazım Bumin olur. Nissen'den sonra Hazım Bumin 1949 senesine kadar doçentliğinden sonra 12 yıllık bir süre ile Prof. Toker ve Prof. Arel ile çalışır. 1. Cerrahi Kliniği yeni yapılan binasına taşınmıştır. Burada gerek yatak gerekse ameliyathanenin durumu istenen düzeye ulaşmıştır. Hazım Bumin'in de doçentlikteki süresi oldukça uzun bir zaman almıştır. Profesörlük için yaptığı müracaat cevapsız kalır, yahut gerekli prosedür uygulanmaz. Belirli bir sebep te gösterilmez. Hazım Bumin yaradılışı gereği bundan duyduğu üzüntüyü kimseye söylemez.

Artık bu koşullar altında Üniversitede daha fazla kalamayacağını anlar. O sıralarda Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının İstanbul Haydarpaşa Numune Hastanesi ile Şişli Çocuk Hastanesi Cerrahi kliniklerinin Operatörlükleri açık bulunmaktadır. Kendisine yapılan önerilerden Şişli Çocuk Hastanesi Operatörlüğünü kabul eder.

Sonuç olarak 29.12.1949 günü Cerrahpaşa Hastanesine veda ederek Şişli Çocuk Hastanesindeki yeni görevine başlar.

Onun bu yeni ve son çalışma yeri memlekette romanları ile ün yapmış, filmleri çevrilmiş, herkesin bildiği ünlü «9. Hariciye Koğuşu» idi. Kendisinden önce bu serviste çalışan hekim, hastanenin Baştabibi

ve aynı zamanda operatörü olan halen merhum Ömer Vasfi Aybar emekliye ayrılmıştır.

Yarısı çocuk yatağı olmak üzere 45 yatak civarında, ilâvelerle 50'ye çıkan bir serviste çalışmaya başlamıştır. Yanında yardımcı operatör olarak Zeki Butur ve Rahime Batu kendisinden önceki dönemden kalarak görev yapmaktadırlar.

Dr. Hazım Bumin bu sıralarda henüz 44 yaşındadır. Dinç, gayretli ve tecrübeli bir cerrahdır. Kendi dalında Türkiye'de büyük bir kaç isimden birisidir.

Dr. Hazım Bumin yeni kliniğinde mevcut iki muavin arkadaşı ve birkaç asistanı ile birlikte araç ve gereç bakımından Cerrahpaşa Hastanesinden çok gerilerde olan bir ortamda Nissen'den aktardığı cerrahinin modern uygulamasındaki öğrendikleri ve gördüklerini bölüm bölüm gerçekleştirmeye başlamıştır.

Hazım Bumin ile Şişli Çocuk Hastanesinin havası bile değişmiştir. Herkese büyük bir şevk ve heyecan gelmiştir. O zamana kadar yapılamayan ameliyatlar başlamış ve üstün bir başarı ile sürdürülmüştür. Gerek İstanbul'dan ve gerekse taşranın birçok kentinden gelen hastalar, Şişli Çocuk Hastanesinde Cerrahi Servisinin çalışmalarını etkilemeye başlamıştır. Çocuk olsun, kâhil olsun başvuran bütün hastalara geniş tedavi olanakları sağlanmıştır. O zamana kadar Şişli Çocuk Hastanesi Cerrahi Servisinde pek yapılmayan Tirotoksikozlar ve çeşitleri, Konstrüktif Perikarditler, Pankreas Kistleri, Akciğer Kist Hidatikleri, Sürrenal tümörleri, Torako-abdokinal sempatik cerrahi ile daha birçok ender ameliyatlar ve bu arada Üroloji ve Ortopedi bölümlerine ait vak'alar gerçek bir Genel Sirürji Kliniğinde sürdürülmeye başlanmıştır. Kliniğin başında Dr. Hazım Bumin asistanları ile de ölçülü alanda sıkı bir dialog kurmuş, onların öğretim ve eğitimlerinde gerekli girişimlerde bulunmuştur. Öncelikle mükemmel bir observasyon protokolu ve yapılmış olan ameliyatların en ince ayrıntılarını kapsayan bir ameliyat protokolu her hasta için gerekli kılınmıştır. Bu konuda başlamış olan gelenek ve titizlik bugün de aynı şekilde devam etmektedir. Asistanlar arasında yazı makinesi ile alınmaya başlanmış olan observasyonlar o kadar gelişmiştir ki bunlar adeta «edebi, tıbbi bir ceride» haline gelmeye başlamışlardır.

Cerrahi asistanlarının eskisinden daha fazla çalıştığı ve daha çok yorulduğu bir dönem başlamıştır Şişli Çocuk Hastanesinde. Her asistanın zorunlu olduğu yabancı dilden oluşan teknik ve tıbbi kitaplar edinmesi gerekli kılınmıştır. Her sabah gerek hasta başında ve gerekse ameliyatlarda büyük bir sual yağmuru karşısında kalınırdı. Böylece

herkes her geçen gün dağarcığına birçok tıbbi ve teknik bilgiler aktarabiliyordu.

Başlangıçta sıkıcı ve zor gibi görünen, birkaç arkadaşın da ayrılmasına neden olan bu sıkı disiplin altında bile Hoca'ya olan sevgi ve saygı gittikçe artıyordu. Bunun yanında da biz asistanlar arasında olan yardım ve dayanışma çevremizde örnek bir hal alıyordu. Hastane içinde bütün cerrahi asistanları her yerde beraber ve adeta birbirlerine zincirle bağlanmış gibiydiler. Şişli Çocuk Hastanesinin Cerrahi Servis ve polikliniklerinde, ameliyathanelerinde gafak söktüğü ana kadar asistanların yatılmadık geceleri çok olmuştur. İstanbul'un birçok semtinden ve bazan hastanelerinden gelen çoğu çocuk olan hastaların kolaylıkla tedavi olanaklarını bulduğu bir hastane görünümüne girmiştir Şişli Çocuk Hastanesi.

Bu yorucu çalışma içerisinde çok seyrek olsa da asistanların boş kaldığı zamanlarda Amerikan barakasından oluğan ve aramızda özel adı bulunan bu yerde hem çalışır hem de dinlenme olanağı bulunurdu.

1950-51 lerden sonra Dr. Hazım Bumin, çalışma arkadaşları ve asistanları sayı olarak artık bu kliniğe sığmamaya başlamışlardır. Küçük bir tadilatla servisteki yatak sayısı 70'e çıkartılmışsa da hasta akını karşısında bu da yetmez olmuştur.

Cerrahpaşa'da çalıştığı yeni klinikten esinlenerek hayalinde canlandırdığı bir yapıyı yapabilmek için girişimlerde bulunmaya başlamıştır sonunda...

Ön çalışmalar ve hazırlıklardan sonra 1951 senesinde Genel Şişürji ve Kadın-Doğum Hastalıkları Kliniklerini bünyesinde toplayan binanın temeli atılmıştır. Bu inşaatın başından sonuna kadar sürdürülmesinde ve cihazlandırılmasında Hazım Bumin kendisine özgü titizliğini esirgememiştir. Zamanın Başbakanının dahi yakından izlediği bu yapı, ancak on senede tamamlanabilmiştir.

Bu kez Hazım Bumin 1961 yılından itibaren 120 yatağı kapsayan, beş ayrı servis halinde çalışan yeni klinikteki görevine başlamıştır.

Kız Çocuk, Erkek Çocuk servisleri ile Kadın ve Erkek servislere ve ayrıca Acil Cerrahi servisinden oluğan bölümlerde kendi yönetimi altında her serviste ilgili Şef, yardımcıları ve başasistanları olarak görev bölümü ve rotasyon halinde çalışmalar sürdürülmüştür.

Artık asistanlar ikişer kişilik odalarda her türlü konforu bulunan bir ortamda kalmaya başlamışlardır. Ayrıca oldukça zengin denilen bir kütüphane kurulmuştur. Cerrahi servis ve ameliyathane hemşireleri için de asistan dairesi gibi bir bölüm ayrılmıştır. Sırf cerrahi ser-

vis hastaları için kullanılmak üzere bir röntgen laboratuvarı da kurulmuştur.

Gerek bina, gerekse araç ve gereç bakımından gelişen, yenilenen serviste çalışmalar daha değişik bir biçimde ve ileriye dönük olarak gelişmeye başlamıştır. Bu arada düzenli bir arşiv kurularak 1950 senesinden sonra bütün dosyalar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Son 10 senesini bu yeni serviste geçiren Hazım Bumin her geçen gün engin tecrübesi, üstün cerrahi kabiliyeti ile aynı zamanda kişiliğinde bulunan derin esprisi sayesinde hastanenin bir sembolü haline gelmiştir.

1963 senesinde kurmuş olduğu yardım derneği ile de hastanenin belirli gelirlerinden oluşturulamıyan çeşitli gereksinimlerini kolaylıkla sağlayabilmeyi olanak haline getirmeyi başarmıştır.

Hazım Bumin Hoca'nın bu gayretlerinin ve uğraşlarının içinde onun en çok başarılı olduğu yer şüphesiz cerrahi alandakileridir.

Üstün zekâsı ve çok zaman varolduğu belli olan altıncı hissi yanında mükemmel bir anatomist oluşu, cerrahi fizyoloji ve fizyopatoloji'yi çok iyi bilisi başarılarının temelini teşkil etmiştir.

Gayetle sistematik ve derin bir observasyona dayanan hasta muayene usulü vardır. Endikasyonları adeta matematik bir gerçeğe dayanırdı. Preoperatuar dönemin rutin bütün araştırmaları yapılır, şüpheler bertaraf edilir ve eksiksiz bir enstrümantasyon materyel ile ameliyata girilirdi. Asistans onun için çok önemli idi ve genellikle iki asistan kendisine yardım ederdi. Anesteziyi en iyi bir şekilde uygulayanı, seçmek suretiyle isterdi. Özellikle bu konuda kendi önerisi ile anestezi bölümüne ayrılan ve uzmanlığını yapan Dr. Cahit Bergil'i arardı. Bir ekip halinde çalışmasını severdi.

İnsizyondan itibaren ameliyat sonuna kadar değişmeyen ve eksilmeyen bir dikkat, özellikle, titizlikte her etap, tek bir harf hatası olmayan kitap yaprağı gibi çevrilirdi.

Ameliyatlarında komplikasyon pek hatırlanmaz, dikişlerin alınacağı gün ancak pansuman açılır ve tertemiz olarak kapatılırdı. Acele ettiği hiç görülmemiştir. Ancak çok süratli yapılması gereken işlerde kendisine yetemezsiniz.

Bütün ömrünce düzenli bir çalışması olmuştur. Randevularına saatinde gelirdi ve herkes için de öyle isterdi. Yarım saatlik bir gecikme dahi olsa önceden muhakkak haber verir, kimseyi bekletmek istemezdi. İzinlerine tatil gününe bile rastlasa daima 1 temmuzda çıkardı.

İşte böylece, Hazım Hoca yaşantısını düzenli ve ölçülü bir biçim-

de geçirmiştir. Mutlu bir ailesi vardı. 1944 senesinde evlenmişti. Bir kızı ve bir oğlu vardır. Onları çok severdi...

Görünüşü ve fizik yapısı her zaman dinç ve zinde olmuştur. Hiç bir zaman çalışırken yorgunluktan bahsetmemiştir. 1959 yılından itibaren başlayan ekstrasistoller, arasıra yükselen tansiyonuna rağmen emekli olduğu 20.5.1970 senesine kadar kimsenin bu hususta fazla bir şey bildiği söylenemez.

O, 1970 yılının 20 mayısına kadar sürekli bir biçimde, servisinin başında her zamanki ciddiyetiyle görevini yürütmüştür. 20.5.1970 günü emekliye ayrılarak hastane dışındaki normal yaşantısını sürdürmeye başlamıştır. Bu arada başkanı olduğu Yardım Derneği'nin toplantılarına düzenli olarak devam etmiş ve çalıştığı hastaneyi bu konuda yalnız bırakmamıştır.

O'na almış arkadaşları ve asistanları bu ziyaretlerde daima çevresini almışlar, kendisinden müşkülli hakkında bilgiler edinmişlerdir.

26 Ocak 1971 tarihinde Şişli Çocuk Hastanesi olarak, Hazım Bumin Hoca için Lâlezar Gazinosunda bir jubile tertip edilmiştir. Bu jubilede, kendi yetiştirdiği ve Anadolu'nun dört bir tarafına dağılmış asistanları uçaklarla gelerek, diğer hazır bulunan İstanbul Hastaneleri ve Üniversitesinin kendisini çok seven arkadaşları ve asistanları arasında muhteşem denecek bir şekilde Hazım Bumin Hoca'yı kutlamışlardır.

Hoca'ya olan sevgi ve kadirbilirlik ile O'nun unutulmaması için yapılan girişimlerden bir tanesi de, Sayın Baştabib Dr. Fikret Pamir'in önerisi ve Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. Kemal Demir'in emirleriyle, yapılmasında büyük rolü olduğu yıllarca içinde çalıştığı pavyona Op. Dr. HAZIM BUMİN CERRAHİ BLOKU adının verilmesi olmuştur.

24 Mayıs 1975 tarihinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Sayın Dr. Kemal Demir'in katılımıyla yapılan törende Hazım Bumin Hoca'nın Türk Tıbbı'na ve memlekete yaptığı hizmetler bir defa daha dile getirilmiştir.

Emekliliğinden sonra ara sıra, kendisini rahatsız eden yüksek tansiyon ve aritmisi müdavi hekimlerinin kontrolü altında yeterli biçimde sürmüştü de 21 Temmuz 1976 tarihinde beklenmedik bir şekilde, birden bire ve çok zaman bu konuda kendisinin söylediği ve istediği şekilde hepimizi sonsuz kedere boğan akibet gelip çatmıştır.

23 Temmuz 1976 tarihinden yıllarca emek verdiği Şişli Çocuk Hastanesinden yapılan hüznümlü törenden sonra naşı gözyaşları arasında Zincirlikuyu'daki kabristanına defnedilmiştir.

Ruhu şad olsun.

Derleyen
Dr. Nureddin Apaydın

Dr. Hazım Bumin Cerrahi Bloku adı verilme töreninde
Başhekim Dr. Fikret Pamir'in konuşması.

Dr. Hazım Bumin Cerrahi Bloku'na adının verildiği törende
Sağlık ve S. Y. Bakanı Dr. Kemal Demir'in konuşması.

Törende Dr. Hazım Bumîn'in konuğması.

Ö. Dr. HAZİM BUMİN
CERRAHİ BLOKU

Dr. Hazım Bumin'in adının verildiği Cerrahi Bloku'nun önündeki konuşması.

Op. Dr. HAZIM BUMİN'İN YAYINLARI

- 1 — Epigastrik fıtıklarda mide ülserleri: Türk Cerrahi Mecmuası, 1933
- 2 — Sella Turcica üzerinde kist: Türk Cerrahi Mecmuası, 1935
- 3 — Postoperatuvar pnomoniler hakkında: 5.nci Millî Türk Tıp Kongresi
- 4 — Sternum kemiği altında bir guatr'da Lenfogranulomatoz: Türk Cerrahi Mecmuası, 1935
- 5 — Ganglion karotidien tümörü: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1935
- 6 — Kanayan bir mide karha'sı münasebetiyle: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1936
- 7 — Epiploon torsionu: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1936
- 8 — Şiryanı mağbeni anevrizması: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1936
- 9 — Muvaffakiteyle suture edilen bir nafiz kalb yarası: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1937
- 10 — Eski fraktürlerin klinik ve tedavilerine dair (Yalancı mafsallar): İst. Üniversitesi Tıp Fak. Mecmuası, 1938
- 11 — Bir mide lipomu münasebetiyle: Türk Tıp Mecmuası, 1938
- 12 — Meme Kist hidatiği: Türk Tıp Mecmuası, 1938
- 13 — Bir polipozis koli vak'ası: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1938
- 14 — Büyük ve sarkık memelerde plastik usuller: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1939
- 15 — Mediastenin kistik lenfangionu: Türk Tıp Cemiyeti Mecmuası, 1939
- 16 — Böbrek çevresi kistik urları: Klinik, 1944
- 17 — G. Roux: Küçük Cerrahi ve Tıbbî Teknik: Dr. Hazım Bumin - Dr. Ata Topaloğlu, 1944 (Tercüme).

Op. Dr. HAZIM BUMİN'İN ÜYESİ OLDUĞU İLMİ DERNEKLER

- 1 — Türkiye Tıp Akademisi
- 2 — Türk Tıp Cemiyeti
- 3 — Hastane Müttehassıslar Derneği
- 3 — Türk Cerrahi Cemiyeti
- 5 — Collège Internationale de Chirurgien 11 October 1944

İstanbul Tabib Odası Başkanlığı
1957 - 1959

Şişli Çocuk Hastanesi Yardım
Derneği Başkanlığı
1963 - 1973

**Op. Dr. HAZIM BUMİN'İN ŞİŞLİ ÇOCUK HASTANESİNDE 29.10.1949 dan
20.5.1970 TARİHİNE KADAR BİZZAT TARAFINDAN YAPILAN
AMELİYATLARIN LİSTESİDİR**

1 — Her çeşit apandisit	265
2 — Değişik fıtıklar	152
3 — Evantrasyon	7
4 — Ameliyat sonu fıtıklar	11
5 — Diafrağma fıtıkları	7
6 — Mide ve Duodenun ülserleri:	278
a — Bilroth I	19
b — Bilroth II (posterior)	157
c — Bilroth II (Anterior)	90
d — Vagotomy+Pyelorooplasti	7
e — Antropylorctomi	5
7 — Cardiospazm	6
8 — Özefagus tümörü	15
9 — Mide kanseri :	
a — Total gastrectomi	7
b — Gastro-antrestomi	26
c — Rezeksiyon	35
10 — Peptik ülser ve gastrokolik fistül	21
11 — Kongenital pylor hypertrofisi	24
12 — Megakolon	9
13 — Rectum Kanseri	11
14 — Kolon Tümörü	20
15 — Sigma torsionu	4
16 — İleus	1
17 — İnvaginasyon	5
18 — Meckel Divertikülü	3
19 — Barsak perforasyonu	9
20 — Sterkoral fistül	8
21 — Anus atrezisi	4
22 — Safra kesesi ve yolları taşı	328
23 — Karaciğer kist hidatiği	63
24 — Splenomegali	23
25 — Karaciğer Sirozu	1

26 — Guatr ve Basedow	144
27 — Hiperparatiroidi	4
28 — Pankreas kisti	8
29 — Mediastenin tümörü	2
30 — Retroperitoneal tümör	13
31 — Meme tümörleri	177
32 — Akciğer kist hidatikleri	33
33 — Akciğer kanseri (Lobektomi, pneumotektomi)	17
34 — Akciğer tüberkülozu	7
35 — Toraks cidarı tüberkülozu	1
36 — Bronşektazi	2
37 — Bronş fistülü	1
38 — Ampiyem	2
39 — Toraks nafiz yarası	3
40 — Hysterectomie	6
41 — Over kistleri	16
42 — Dış gebelik	2
43 — Böbrek ve üreter taşı	42
44 — Böbrek tümörleri	34
45 — Mesane taşı	3
46 — İdrar fistülü	2
47 — Prostatectomie	7
48 — Sürrenalnectomie	9
49 — Orchiectomi	3
50 — Varikosel	4
51 — Epididimectomie	2
52 — Pericardiectomi	10
53 — Mitral stenoza (Valvulotomi)	5
54 — Lomber sempatektomi	17
55 — Amputasyon (Ekstremité)	11
56 — Thoraco-Lomber sempatektomi	6
57 — Kalb nafiz yarası	2
58 — Çeşitli anevrizma	4
59 — Elefantiazis	3
60 — Varisektomi	2
61 — Craniotomi (Hematom)	2
62 — Craniotomi (Beyin tümörü)	4
63 — Laminektomie	21
64 — Meningössel ve spina bifida	45
65 — Sacral teratom	4

66 — Tavşan dudak ve damak yarığı	6
67 — Dudak kanseri	4
68 — Maksilla tümörü	7
69 — Mandibula tümörü	1
70 — Dilde kist	1
71 — Hemorroid	41
72 — Perianal fistül	39
73 — Malde Pott	6
74 — Tarsektomi	6
75 — Mal perforan	5
76 — Hahn plastiği	5
77 — Fibula rezeksiyonu	3
78 — Osteomyelit	21
79 — Kemik kisti	3
80 — Tortikolis	6
81 — Meniskus	2
82 — Artroplasti	5
83 — Çeşitli osteosentez	69
84 — Kongenital kalça çıkığı	4
85 — Şekersiz diyabet (Dana hipofizi implantasyonu)	1
86 — Diz tüberkülozu	3
87 — Pankreas başı tümörleri	18
88 — Diğer ameliyatlar	89

**29.10.1949 İLE 20.5.1970 YILLARI ARASINDA BERABERİNDE YARDIMCI
OLARAK ÇALIŞAN OPERATÖRLER**

1 — Dr. Zeki Butur	9 — Dr. İsmail Urman
2 — Dr. Rahime Batu	10 — Dr. Cevdet Turan
3 — Dr. Belkıs Canfesçi	11 — Dr. Melih Kayan
4 — Dr. Medih Egemen	12 — Dr. Sait Rahmi Öner
5 — Dr. Cahit Bergil	13 — Dr. Rasim Torun
6 — Dr. Mustafa Kazuk	14 — Dr. Ferruh Güremek
7 — Dr. Nureddin Apaydın	15 — Dr. Nuri Göze
8 — Dr. Muhsin Başak	

ASİSTANLAR

Dr. Ahmet Sait Uğurlu	1918	Konya	7.11.1949	
Dr. İlhami Güneral	1914	Karacabey	7. 6.1950	
Dr. Cavit Göncer	1916	Istanbul	3. 7.1950	
Dr. Selahattin Özgür	1917	Tirebolu	23.5.1950	x
Dr. Mümtaz Marşan	1916	Sivas	29. 7.1950	x
Dr. Mustafa Akşar	1912	Akşehir	18. 7.1952	
Dr. Cahit Bergil	1918	Kıbrıs	2. 8.1952	
Dr. Medih Egemen	1918	Istanbul	2. 8.1952	
Dr. Fahir Payaslıoğlu	1917	Konya	25. 8.1951	x
Dr. Sait Nesfet	1925	Tebriz	31. 5.1953	
Dr. Nureddin Apaydın	1920	Van	25. 8.1953	
Dr. Münir Derman	1909	Trabzon	20. 2.1953	
Dr. Nuri Soylu	1921	Konya	8. 5.1953	x
Dr. Nesim Kalma	1921	Istanbul	11.11.1953	
Dr. Nazmi Özler	1924	Karaman	20. 1.1954	
Dr. Kemal Terlemezoğlu	1922	Çorum	30. 6.1954	
Dr. M. Cengiz Atay	1922	Ayancık	3. 9.1954	
Dr. Behram Makûlü	1922	Istanbul	30.11.1954	
Dr. Ziya Mankalyalı	1923	Balcık	26. 2.1955	
Dr. Rıfat Ersoy	1921	Mudurnu	16. 3.1956	
Dr. Nuri Çıkrıkçıoğlu	1924	Balıkesir	30. 9.1956	xx
Dr. Enver Atmanoğlu	1333	Diyarbakır	7. 9.1956	
Dr. Ahmet Çağatay	1921	Havran	2.11.1956	
Dr. Avram Tovi	1925	Istanbul	3. 1.1957	
Dr. Cemil Çaparkaya	1921	Antakya	30. 4.1957	
Dr. Asım Taşer	1924	Trabzon	3. 1.1958	
Dr. Yorgo Galanos	1925	Istanbul	31. 8.1957	
Dr. Moiz Levi	1926	Istanbul	8. 1.1957	
Dr. Nihat Gezgin	1930	Manisa	27. 5.1957	x
Dr. Yılmaz Eryaşar	1928	Istanbul	17. 5.1958	x
Dr. Ahmet Dizdar	1923	Zonguldak	11. 3.1959	
Dr. Yakup Ekici	1928	Niğde	3. 8.1959	
Dr. Melih Kayan	1924	Istanbul	17. 6.1960	
Dr. Nedret Batuk	1926	Istanbul	31. 1.1961	
Dr. Abdullah Tahtalı	1924	Dursunbey	28. 2.1961	

Dr. Tarık Şener	1925	Denizli	4. 3.1961	
Dr. Rasim Torun	1928	Sinop	1. 7.1961	
Dr. Ahmet Eminoglu	1931	Kayseri	1. 7.1961	
Dr. Hüseyin Kalyoncu	1930	Kastamonu	31. 8.1960	
Dr. Necdet Gür	1926	Elmalı	1.10.1960	
Dr. Faik Midas	1340	Pınarbaşı	5.11.1960	
Dr. Nejat Tezel	1930	Gelibolu	31. 8.1960	xx
Dr. Hüsrev Özden	1930	İzmir	10. 3.1961	
Dr. M. Ali Kavcar	1924	Yeşilyuva	21. 9.1962	
Dr. Abdullah Kanatlı	1931	Antakya	18. 1.1962	x
Dr. Ali Tatçı	1923	Denizli	1.12.1962	
Dr. Ferruh Güremek	1927	İstanbul	10. 4.1962	
Dr. Nazmi Ahıskalı	1927	Zile	30. 7.1963	
Dr. Sait Rahmi Öner	1932	Polatlı	27. 2.1963	x
Dr. Mehmet Eryılmaz	1928	Elmalı	31. 5.1963	x
Dr. Şefik Kavukçu	1926	Antalya	23.11.1964	
Dr. Metin Yener	1930	İstanbul	12. 8.1965	
Dr. Hüseyin Kocagil	1929	Gürün	21. 9.1965	x
Dr. Sümer Tarvan	1938	İznik	29.12.1967	
Dr. Şevket Kırımlı	1935	Ünye	10. 4.1968	
Dr. Mahir Tan	1941	Elmalı	30.12.1969	
Dr. Güney Andırıc	1931	İstanbul	30. 3.1969	
Dr. Kirkor Yanık	1934	Boğazhyan	17. 3.1970	
Dr. Arman Çakıroğlu	1935	İstanbul	17. 3.1970	
Dr. Olcay Derman	1941	Akşehir	10. 4.1970	

EMEKLİ OLDUĞU ZAMAN SERVİSTE ÇALIŞMAKTA OLANLAR

Dr. Fethi Çıkım	Dr. Yaşar Çağlar
Dr. Kaya Kınoglu	Dr. Mustafa Yund
Dr. Marufe Alıkanoglu	Dr. Orhan Alper
Dr. Tahir Aktaş	Dr. Tansu Ertekin
Dr. Nurettin Akışık	

x Asistanlık süresini tamamlamadan yurt içi ve yurt dışı na-
killer.

xx Vefat edenler.

Dr. HAZİM BUMİN'İ UĞURLARKEN

Tanrıdan gelenin Tanrıya dönüşünün tabiatın değişmez kanunu olmasına, insan denen varlığın var oluşundan bu yana kadar çizgisinin değişmezliğine rağmen, insan hayatında alışılması en güç, dayandırılması en zor olgulardan biri olagelmıştır.

Hele o insan, insanca yaşamasını sırrına varabilmiş, hele o insan kendisini başkalarında bulabilmiş, hele o insan inanç ve prensiplerinden taviz vermemiş ve kader çizgili yapısını karakter ve disiplinin, insan hayatına saygının ve şefkatin potasında yoğurabilmiş bir usta ve hoca ise, bir HAZİM BUMİN ise...

Fani varlığının 70 yıllık sürecinden 35 yılını bizzat takip edebildiğim HAZİM hoca, tanrının bahsettiği üstün meziyetlere bir kuyumcu titizliği katmış, tıp öğretiminde hocalığın, tıp pratiğinde ustalığın müstesna bir örneği olarak öğrencilerinin ve hastalarının gönlünde ölümsüzlüğe kavuşmuştur.

Ve nihayet ömür boyu süren bu çabanın en güzel eserlerini toplamak Şişli Çocuk Hastanesine nasip olmuş, ve biz buradan HAZİM GEÇTİ diyebilmenin gururuna sahip olmuşuzdur.

Bir yıl önce her taşında ışıklı gözlerinin, her yatağında sihirli ellerinin izi olan, bu binayı adıyla süslerken, bir yıl sonra ve bu kadar erken bu kapı önünde ve tabutu başında bizi manevi varlığı ile de savunmasını isteyeceğimizi düşünememiştik.

Onu, her şeyiyle bizim olan, her şeyini bize veren HAZİM HOCA'yı tazimle uğurlarken tanrıdan mağfiret diliyor, öğrettiklerine bağlı, eserlerine sahip bulunacağımıza inanmasını istiyoruz.

Ruhu şad olsun.

Dr. Fikret Pamir
Şişli Çocuk Hastanesi
Baştabibi

Saygıdeğer Topluluk,

Şu anda, fani varlığını yitirdiğimiz büyük bir insanın aziz naaşı huzurunda sonsuz elemimizde boğularak acz içerisinde el bağlamak-tayız.

Bu fani, büyük hoca, büyük insan, büyük hekim, usta cerrah ve ulvi bir kalbin sahibi Op. Dr. Hazım Bumin'dir.

Ecelin insafsız pençesi onu bir anda aramızdan ayırmakta te-reddüt bile etmemiştir.

Muhterem, faziletli, asil ve değerli hocam bundan 27 yıl evvel bu hastaneye geldiği gün kendisini, şu muazzam binanın daha önce ye-rinde bulunan ve dokuzuncu hariciye koğuşu namı ile de romanlara konu olmuş servisin mermer basamaklarında ilk karşılayan asistanı olma bahtiyarlığına eriştim (Yıl 1949, Ekim'in son haftası).

O günden, emekli olduğu Mayıs 1970 tarihine kadar hocamla 21 yıl usta-çırak ve daima bir ağabey-kardeş olarak tatlı ve hoş ha-tıralarla dolu kader ve ekip birliği yaptık.

Emekli olduktan sonra da onu sık sık aramızda gördük. Her de-fasında, onun tatlı sohbetine doyamadan ayrılırdık. Amma bu günkü ayrılık o ayrılıklara benzemiyecek. Artık onu abedî istirahatgâhına tevdi etmek ve bir daha görmemek üzere uğurlamaya hazırlanıyoruz.

Muhterem hocam çok yönlü meziyetlerle bezenmiş vakur ve ulvî bir kişiliğe sahipti. Teknik ve maharetin ana unsur olduğu bir tıp dalında ekol kurmuş, sahip bulunduğu mükemmel temel bilgilerden, yerinde ve zamanında, yararlanmasını çok iyi bilmiş usta bir cerrah-tı. Ustalık onda bir Allah vergisi idi. Meslekî yeteneğindeki üstünlü-ğünü yurt sınırlarını aşacak bir düzeye ulaştırmıştı.

Bir tarife göre cerrah: bir kartalın gözlerine, bir hanımın elle-rine ve bir aslanın kalbine sahip olmalıdır.

Hocamın kartalinki kadar keskin gökler kadar nurlu, denizler kadar engin masmavi gözleri artık bir daha görmeyecek heybetli be-denine rağmen bir hanım eli kadar nazik, sihirli elleri, hassas parmak-ları artık bir daha dokunamayacak, arslaninki kadar mert ve cesur kalbi artık çarpmayacaktır.

Neşterinin derde derman olamayacağına kanaat getirdiği çare-siz hastalar için daima şunu tekrarlardı: TAZİBİ HAYVAN BİLA

FAİDA (Yarar sağlayamayacaksan boşuna eziyet verme). Bu ifadede onun üstün insanlık ve insaflılık vasfının temeli yatmaktadır.

Muhterem topluluk: Biz fanîlerin uğraşı, çalışma ve didinmesi ömürle sınırlıdır. Eserler ve düşünceler ise bizim ebediyete intikâlimizden sonra da devam ederler. İşte aziz hocam, fanî olduğu şu anda, yetiştirdikleri ve ortada bıraktığı eserleri ile ölümsüzlüğe ulaşmıştır.

Mubarek ve sihirli ellerinde taşıdığı ölümsüz meş'ale bizlere aktarılmıştır. Biz de ona lâayık olarak, bunu, kalbimizin çarptığı sürece taşıyacak ve zamanı geldiğinde bizden sonraki kuşaklara devredeceğiz. Bu hususta hocam müsterih olsun.

Ebedî aleme intikal ettiği bu son yolculuğunda kendisini uğurlarken en büyük temenni ve niyazım, Ulu Tanrının ona rahmetini bol ihsan etmesi ve ebedî istirahatgâhında huzur ve nur içinde yatmasıdır.

Allah gani gani rahmet eylesin.

Dr. Cahit Bergil

Muhterem Arkadaşlar,

Meslek hayatının en verimli 20 yılını, İstanbul Şişli Çocuk Hastanesinde cömertçe genç hekimlere adanmış, bilgi, görgü ve alın terini bu müessesenin yücelmesi için harcamış, taşına toprağına hastanenin sembolü olan çamlarına bile hizmet ve yardımları geçmiş muhterem Hocam Hazım Bumin'i kaybetmiş bulunuyoruz.

Meslek sevgisi ile feragatin, muzdarip hastalarına hizmetin ve sefkatin ve memleket sevgisinin timsali olan Hocamızın dizlerinin dibinde 20 sene hiç ayrılmadan çalışmanın gururu içinde önünde eğilirim.

Günlük hayatında nüktedar sert görünüşü yanında küçüklerine sonsuz bir sevgisi olan muhterem Hocam'ın Tıp mesleğine geniş vukufu genel cerrahideki derin bilgisi, görgüsü, çalışma tekniğı ve bilhassa altıncı hissindeki hakimiyetle memleketin ender yetiştirdiğı kıymetlerden biridir.

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde ve İstanbul Şişli Çocuk Hastanesi Cerrahi Kliniğı Direktörlüğü eşnasında yetiştirmiş olduğı talebelerinden biri olarak kendisine memleket adına ve yetiştirdiğı yüzlerce genel cerrah adına minnet ve şükranlarımızı önünde eğilerek ödiyebilirsek kendimizi mutlu sayacağız.

Gördüğünüz şu binanın yapılışıyla ve ismiyle ebedileşen Hocam'ın önünde sonsuz minnet ve saygı ifadan başka yapılacak ve söyleyecek yegâne şey muhterem Hocamın ebedi istirahatgâhında rahat ve huzur içinde olmasını dilemektir.

Kendisine tanrıdan rahmet, kederli ailesine sabırlar diler ve önünde hürmetle eğilirim, hepinize hepimize başsağlığı dilerim.

Dr. Medih Egemen

Kalblerinizdeki sevginin, bilincinizdeki değer hükümlerinin üstesinden gelecek birşeyler söylemek bugün benim için ne mümkün.

Sizler, buradakiler ve bugün aramızda olmayanlar onu öylesine sever, ona öylesine güvenirdiniz ki, bir insan olarak, bir hekim olarak hele bir cerrah olarak Hazım Hoca bazan bir mürşid, bazan adeta elinde değnek sihirli bir melek ve bazan da son çare olurdu. Tecrübesi, mahareti ve kişiliğinde mevcut erdemlilik onda kimseye nasip olmayan bir haslet yaratmıştır.

Naşının Çamlıcadan Şişli Hastanesi gasilhanesine geldiği gün, yaşlıca bir hanım hasta bizzat tarafımdan muayenesini rica etmişti. Muayene esnasında evvelce geçirmiş olduğu bir ameliyat yarasını farkettim. Bence bu yaranın operatörü belli idi. Hastaya sorduğumda Hazım Bumin Hoca tarafından senelerce önce yapılmış olduğunu söyledi. Yüzümdeki endişeden ve kederden istidlalen, Hazım Hocanın vefat etmiş olduğunu öğrendi. Bir lâhza derin bir sessizlikten sonra onu şöyle değerlendirdi «Dürüst insandı, gönlü gani gözü toktu, mertti dedi». İşte Hazım Hoca için her hekime nasip olmayacak bir değer hükmü.

Üniversite reformundan en büyük payı alan hekim ve öğretim üyesi bahtiyarlığına erişmiştir. Cerrahpaşa'da aldığı bu meşaleyi Şişli'ye taşıyarak oradan da dalga dalga yetiştirdiği asistanlarla yurdun 4 bir köşesine yaymak bahtiyarlığına erişmiştir. Hazım Hoca için ben şu anda fazla söyleyecek birşey bulamıyorum. Ruhu şaad olsun.

Dr. Nureddin Apaydın

Mesleğinde ve hocalığında başarının doruklarında; yapıcılıkta, kuruculukta başarının doruklarında; ahlâklı, erdemli ve dürüst karakterli olmanın doruklarında uzun yıllar pırıltılar içinde yaşadıkdan sonra, Dr. Hâzım Bumin de fânîliğin kaçınılmaz âkıbetine kavuştu. Fakat O'nun toprağın üstünde ve gönüllerde bıraktığı ölümsüz yapıtlar kendisini aramızda her zaman canlı tutacak, O'nun eserleri her zaman el üstünde taşınacaktır.

«Bir mutlu izin varsa yer üstünde, silinmez.
Ölsen, seni üstünde taşır toprağın altı.»

Hazım Bumin'in daima ilerici, daima yenilikçi ve atılımcı ruhu gelecek kuşaklara her zaman ışık tutacaktır.

O'nun başarıya ulaştırdığı kutsal amaçları uğruna çırpınmaları, didinmeleri artık sona erdi. Mesleğine, meslektaşlarına ve ulusuna karşı ödevlerini hakkiyle başarmış mutlu bir insan olarak daldığı sonsuzlukta huzur içinde uyumak O'nun hakkıdır ve bu huzurun bir adı da Cennet'tir.

Sevgili kardeşim, aziz sınıf arkadaşım Hazım Bumin! Ebedî uykunu rahat uyu. Tanrının rahmeti üstüne olsun.

Dr. Vasfi Yener

Hazım Bey'in baş ucunda söz alırken, onu tanıyan herkes gibi ben de sayısız hatıra, adeta birbirleri ile yarışarcasına şuur kapısına yığılıyor. Bu anıların konuşulacağı yer kuşkusuz burası değildir. Ama, bu anılar bir araya geldikleri zaman Hazım Bey'in o büyük kişiliğini yansıtıyorlar ki bunun üzerinden sessizce geçmek mümkün değildir.

Benim kuşağımın hekimleri Hazım Bey'i Cerrahpaşa Hastanesi'nin en önemli kişilerinden biri olarak tanırdı. O zaman adet olduğu üzere, önden giyilen beyaz gömleklerinin içinde uzun endamı, elleri pantolon ceplerinde, bahçenin çakıl taşlarına vurarak yürüyüşü, kalın ve isyankâr kaşlarının altından beyaz şimşekli fakat çok defa alaycı ama, samimi bakan gözleri, yaptığı en değerli işleri bile önemsemiyormuş gibi davranışı ile hepimizin gözünde, ulaşamayacağımızı bildiğimiz halde hiç değilse taklit etmeye çalıştığımız, örnek insan, örnek ağabeydi.

Kuşkusuz, genç hekim olarak Cerrahpaşa'lı olmakla öğünüyorduk. Ama bunun yanında Hazım Bey'li olmakla da gurur duyuyorduk. Kimse aksini söyleyemez ki, Hazım Bey büyük ve değerli bir cerrahtı. Türkiye'nin cerrahi tarihine mühürünü vurup geçen mümtaz insanlardan biri idi. Onun yanında çalışamayacak, ondan ışık alamayacak olan geleceğin genç kuşaklarına acıyorum. Hasta başında gönülden bir hekim, üstün vasıflı bir cerrah, değerli bir öğretici, kuvvetli bir idareci ve bunların hepsinin üstünde dürüst, iyi ve güvenilir bir dost olan Hazım Bey'i bu büyük yolculuğuna uğurlarken tek tesellim, onu tanımış, ondan ışık almış ve küçücük de olsa teveccühüne mazhar olmuş bulunmamdır.

Hazım Bey, ömrünüzün 17 başarılı yılını geçirdiğiniz Cerrahpaşa camiası ve Cerrahpaşa Tıp Fakültesi adına, içinde bizleri yetiştirdiğiniz Cerrahpaşa Cerrahi Kliniği adına ve kendim için size tanrıdan mağfiret, değerli Ailenize, talebelerinize, hastalarınıza, bütün sizi sevenlere ve sizin sevdiklerinize baş sağlığı diliyor, huzurunuzda hürmet, hasret ve minnetle eğiliyorum.

Prof. Dr. Bedii Gorbon

BİR BÜYÜK CERRAHIN ARDINDAN

Dr. Nureddin Apaydın

Onu, 21 temmuzun ilk saatlerinde, gece 01 sıralarında yitirdik. Çamlıca tepelerinden gecenin o saatinde bir yıldız kayıvermişti gökyüzüne. Arkasında bir çığlık ve bir hıçkırık bırakarak sonsuzlara gitmişti. Birden bire oluvermişti. Kimsenin birşeyler yapmasına zaman bırakmamıştı. 71 yaşının günlük yaşantısını sürdürüyordu o sıralarda. Televizyonda Olimpiyad Oyunlarını seyrediyormuş olay olduğunda. Yazgı, onu böyle, eskilerin «Fücceten» dediği bir biçimde aramızdan alıvermişti.

O sıralarda, Şişli'de sürekli çalan bir telefon sesinden, en çok yarım saat sonra yetişebilmişim oraya. Çevre sakinlerinin ve komşularının oluşturduğu bir kalabalığın arasından geçip de yanına geldiğimde herşey bitmişti. Etrafa derin bir sessizlik ve şaşkınlık çökmüştü. Gerçek acıydı ve korkulu gün gelip çatmıştı. Olaya kimse inanmak istemiyordu...

Sonucu kesin olarak duyurmak talihsizliğine uğramıştım.

Peşinden hemen sonra, çok sevdiği ve tedavisini yönettiği asistanlarından Prof. Dr. Siyami Ersek de gelivermişti... İkimiz de şaşkın ve perişan haldeydik. Üzerimizden simgesini silemiyeceğimiz değerli Hocamızı ve «Büyük Ustamızı» yitirmiştik.

Yazının başındaki bu bölüm, onu çok seven dostlarına, hekim arkadaşlarına, asistanlarına ve kadirbilir hastalarına bir küçücük bilgi vermek görevi ile yazılmıştır.

Dr. Hazım Bumin, kişiliği ve mesleğindeki çok büyük başarılarıyla yurt içinde ve hatta dışında da tanınmıştır. Özellikle, hekimlerin ve cerrahi ile uğraşanların bildiği kadarı ile erişilmesi zor bir üne kavuşmuştur. Çok genç kuşakların, belki de şimdilik bir kısmının yabancı olduğu Operatör Hazım Bumin'i, yanında asistanlığına başladığım Şişli Çocuk Hastanesinde, 1950 yılından sonra daha da yakından tanımak mutluluğuna erişenlerden biriyim. O zaman 45 yaşındaydı. Bir cerrahın en olgun hareketli olduğu bir çağda, sanatının doruğuna erişmişti. Uzun boyu, büyük bir tecrübenin, kabiliyetin ve o derece

becerinin oluşturduğu ve biçimlendirdiği yüzündeki keskin ve kararlı ifadesinin, kalın ve kendi deyimiyle «süpürge gibi» kaşlarının altındaki sihirli ve alaycı bakışlarıyla çevrenin dikkatini ve hayranlığını çekiyordu.

Kendisi 10 yıl kadar önceden de Cerrahpaşa Cerrahi Kliniğinden tanır ve bilirdim. Tıbbiyenin ilk yıllarında Cerrahi'nin başlangıç derslerini anlatırdı. Özel denecek şemalarıyla ve sıralamalarıyla kitap sınıntısının bulunduğu o dönemlerde her öğrencinin büyük bir dikkatle ilzediği dersler verirdi. Dr. Bumin'in biz Tıp öğrencilerinde bıraktığı izlenimler öteki hocalarımızdan daha da farklı olurdu. Önce, onun değişik bir kıyafeti vardı. Prof. Dr. Bedii Gorbun'un 23 Temmuz 1976 günü saat 11'de Şişli Çocuk Hastanesindeki törende onun naşı başında bir kadirbilirlik örneği olarak yaptığı konuşmada söylediği gibi «Dr. Hazım Bumin'i o zamanlar, kuşağı arkasından bağlı, uzunca ve kolları sıvanmış pansuman gömleği içinde çevresine espiriler yapan kendisine güveni bulunan bir cerrah olarak tanırdık» sözü herkesin tıpkısı tıpkısına hatırladığı bir gerçektir.

Dr. Hazım Bumin İstanbul Üniversitesi Tıp Fakóltesi Cerrahpaşa Cerrahi Kliniğinin yetiştirdiği değerlerden biri idi. Görgü ve bilgisi ile cerrahi deneyinin büyük bir kısmını bu kilinikte öğrenmiştir. Üniversiet reformu ile İstanbul Tıp Fakóltesine gelen dünyaca tanınmış cerrah Prof. Dr. Rodulf Nissen'in yanında yıllarca başasistan ve doçent olarak çalışmıştır. Profesör Nissen'le birlikte olduğu süre içinde, o günlerde ölkemizde pek uygulanmayan genel cerrahinin o zamanki kapsamı içinde çok değişik nitelikteki ameliyatları üstün bir başarı ile yapabilmeyi öğrenmiştir.

Ancak kendisince bilinen nedenlerle 1949 yılında Üniversiteden ayrılan Doç. Dr. Hazım Bumin, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Şişli Çocuk Hastanesindeki Cerrahi Kliniği Şefliğine atanmıştır. O tarihten itibaren Üniversiter ünvanını kullanmayan Hazım Bumin burada Sağlık Bakanlığının bir memuru olarak emekli olduğu 1970 yılına kadar aralıksız çalışmıştır.

Görevine içtenlikle bağlıydı. Her an için ciddi idi. Geliş ve gidişleri hep belirli dakikalarda olurdu adeta. Hastanedeki zamanı daima doluydu. Bir hastanın muayenesinde ve incelenmesinde derinliklere kadar inilir, çok zaman bir defa ile yetinilmezdi. Daima şüpheci idi ve durmadan araştırırdı. Laboratuvara ve radyolojiye çok bağlıydı. Hele bu sonuncuyu değerlendirmekte şaşılacak bir görüşe sahipti.

Ameliyatı yerinde ve zamanında yapmayı, lüzumlu olduğu ya da çekimser kalmayı gerektiren halleri onda açık ve seçik olarak görebilirdiniz.

Ameliyathanede adeta bir orkestra şefi gibiydi. Asistanlarının ellerini de sanki kendi elleriymiş gibi kullanırdı. Anestezistin hareketleri ve dikkati, hemşirenin yaptığı instrümantasyon, dışarıdan seyredenlerin konuşmaları, telefonun ve açık kalan musluğun sesi bile onun denetimi altındaydı.

Yanında çalışanlar için her şey alışınca kadar zordu. Cerrahlık sanatının güç taraflarını ona eşlik eden bilinçli bir disiplinle bağdaştırıyordu.

Halka dönüktü. Servisi her zaman için açıktı. Boş yatak yoktur denemezdi. Yatması gereken bir hastayı geri çeviremezsiniz. Yapılması gereken bir ameliyatı sabaha bırakamazdınız. Her cerrahi asistanı yanına gelmek istiyordu. Bitirenler de daha da kalmak için çare arıyorlardı.

Şişli Çocuk Hastanesinde çalıştığı 21 yıl içinde o zamana kadar ülkemizde uygulaması modern cerrahinin kurallarına pek uygun olmayan Çocuk Cerrahisinde büyük atılımlar yapmış ve bu alanda yaptığı başarılı ameliyatlar ve yerleştirdiği ilkeler ülkemiz ve Türk cerrahisi için büyük bir kazanç olmuştur.

Yine Çocuk Hastanesindeki çalışmaları arasında kendi öncülüğü ile bir süre önce Bakanlıkça adının verildiği Cerrahi Blok'un yapılmasında büyük çabaları olmuştur. 1963 yılında kurduğu Yardım Derneği ile yıllardan beri tedavi gören binlerce hastanın yararlanmasına yarayan tıbbi ve cerrahi cihazları sağlamıştır.

Operatör Hazım Bumin, 40 yıldan fazla hekimliği süresince bitmek ve tükenmek bilmiyen enerjisi, cesareti, erdemli çalışması ve üstün cerrahi kabiliyeti ile ülkemize yüzlerce cerrah yetiştirmiş, sayısı bilinmeyecek kadar çok başarılı ameliyatlar yapmış övünülecek bir Türk hekimidir. Ruhü şadolsun.

DEĞERLİ BİR DOSTUN ARDINDAN

Op. Dr. Ata Topaloğlu

1933 yılında Üniversite reformu yapıldı. İsviçre'den davet edilen Profesör Malche'in da iştirakiyle bir seneden beri sürdürülen hazırlıklar tamamlanmış ve 31 Temmuz günü Darülfünun lağvedilerek 1 Ağustos tarihinde Üniversite kurulmuştu. Hocaların bir kısmı emekliye sevk edilmiş bir kısmı ise görevlerinde bırakılmıştı. Bu arada Haydarpaşa Tıp Fakültesindeki asistanlar da açığa alındılar. Ben de cerrahi asistanı olarak bunlar arasında bulunuyordum.

Cerrahpaşa Hastanesinin bazı servisleri ve bu arada cerrahi servisi Tıp Fakültesi emrine verilmiş ve bundan böyle Birinci Cerrahi Kliniği olarak çalışmaya başlamak üzere yeni öğretim kadrolarının doldurulmasını bekliyordu.

Klinik direktörlüğüne Prof. Rudolph Nissen'in tayini ile Kasım ayı ortalarında klinik faaliyete geçti ve tedrisat dönemi başladı. Bu sırada benim de atanma emrim geldi ve I.ci Cerrahi Kliniğinde göreve başladım.

Dr. Hazım'ı daha talebelik sıralarında tanırdım. Benden bir sınıf önde zeki ve çalışkan bir talebe idi. Ama asıl arkadaşlığımız ve dostluğumuz bir çatı altında asistan olarak birlikte çalışmaya başladığımız bu günlerde başlamıştı ve her gün biraz daha kuvvetlenerek 43 sene bir an olsun gölgelenmeden sürüp gitmiştir.

Prof. Nissen'in kliniğin başına getirilmesiyle cerrahi sahasında yeni ufuklar açıldığını gören Hazım ihtisas imtihanına girmekten vazgeçerek Hocanın tensip ve tasvibiyle Fakülte kadrosuna geçti. Yine o günlerde Dr. Sait Tokdemir ve kısa bir müddet sonra da Dr. Kemal Baran asistan olarak aramıza katıldılar. Ancak bir sene kadar sonra Dr. Sacit Tezelli'nin de iltihakıyla altı kişilik bir asistan ekibi kurulmuş oldu. Bu arkadaşlar pek az yaş ve sınıf farkıyla aynı jenerasyondan idiler.

Yeni klinik direktörü genç, enerjik ve o zaman Avrupa'nın en önde gelen büyük bir cerrahi kliniğinden gelmiş ve en yeni bilgilerle yüklü olarak gelmiş yorulma nedir bilmeden gece ve gündüz çalışıyor biz de bu süratli tempoya ayak uydurmaya gayret ediyorduk.

Haftanın beş günü siyah tahtayı dolduran büyük ve çeşitli ameliyat listesi (ki bunların hiçbirisi ertesi güne bırakılmazdı) talebeye verilecek derslerin hazırlığı, İstanbul'un en çok âcil vaka kabul eden hastanesi olarak gece gündüz bitmek bilmeyen birçok müracaatları karşılamak bütün günümüzü ve gecemizi dolduruyordu. 70 yatak olarak fakülteye devir edilmiş olan hastane cerrahi servisi ilâveler ve yeni yerleşme değişiklikleriyle 110 yatağa kadar yükseliyordu. Biz, başasistan hariç 4 arkadaş ilk zamanlarda bu faaliyeti karşılamaya çalışıyorduk.

Tıbbiyenin parlak talebesi Hazım bu çok yönlü çalışmalarda kendisini derhal gösterdi. Kıdemini ve bilhassa üstün kabiliyetini takdirde gecikmeyen Hoca ona evvelâ idareten başasistanlık görevini verdi. Bir müddet sonra da bu göreve asaleten atandı.

Başasistanlığın kendisine yüklediği yetki ve sorumlulukla arkadaşlık ilişkilerini o kendine özgü ağır başlılık ve kibarlığıyla birarada dirayetle yürütmesi, Hocaya, klinikte yaratmak istediği ahenkli çalışma havasının tahakkukunda büyük yardımcı oluyordu. Hazım arkadaşlarının sevgi ve saygısını kazanmasını da bilmişti.

Ciddî karakterinin yanında arkadaşlar arasında her gün bir yeni-sine şahit olduğum muziplik ve komplike şakalar silsilesinin bir çok defalar yaratıcısı veya fikir babası olmuştur.

Akşam yemeklerinden sonra hastanenin bütün asistanları bir araya gelerek günün yorgunluğunu gidermeye çalışırdık. Bu toplantılara «Yarım Saat» adını koymuştuk. Güya bu toplantı müddeti yarım saatla sınırlı olacaktı. Kemal buna «Halb Stunde» adını taktı ve bu da çok tuttu. Ancak çoğu zaman bu yarım saat daha da uzardı. Bu esnada bazen meslekî konuşmalar ve münakaşalar yapılmakla beraber daha çok şaka ve birbirine takılmalar yer alırdı. Hazım'ın bu sırada hele kendisinin düzenlediği eğlendirici sahneleri seyrederken nasıl bir keyif ve zevkle seyir ettiğini bugün bile canlı olarak muhafaza etmekteyim.

Uzun seneler unutamadığımız bu tatlı günlerin hatıralarını sonraları arkadaşlarla hep anmış ve çok da gülmüşüzdür.

Şunu belirtmek isterim ki Hazım meslek ve görevinin gerektirdiği ciddiyet anlarının dışında yeri geldiği zaman şaka yapan ve şakadan anlayan faal, enerjik ve hayat dolu bir insandı.

1936 senesin sonbaharında ben ihtisas imtihanını vererek askerlik vazifemi yapmak üzere klinikten ayrıldıktan 3 ay kadar sonra da Hazım Doçentlik sınavını başarı ile vererek akademik kariyere intisap

etti. Meslek yolunda büyük bir muvaffakiyetle ilerleyerek memleket cerrahları arasında mümtaz bir mevkie erişeceği günlerin ilk aşamasını gerçekleştirmişti.

Bir sene sonra ben askerlik görevimi bitirerek Hocanın isteğiyle tekrar kliniğe döndüğüm zaman o doçent olarak çalışmalarını sürdürüyordu. Aynı klinikteki çalışma beraberliğimiz 1944 senesine kadar sürdü.

Prof. Nissen memleketimizden ayrıldıktan sonra yukarıda sözünü ettiğim ilk ekip dağılmaya başladı ve bizler birer birer klinikten ayrılmak zorunda kaldık. Sonunda Hazım da 1949 da üniversitedeki görevini bırakıp Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına geçti ve Şişli Çocuk Hastanesi Cerrahi servisi şefliğine atandı. Sonra da kendisine başarı ve liyakatından ötürü klinik direktörlüğü titri verildi.

Keskin zekâsı ve doğal cerrahlık kabiliyetine Prof. Nissen gibi usta bir cerrahın yanında bu yeteneğini geliştirmek ve sağlam bir cerrahî formasyon yapmak fırsatını bulmuştur.

İsabetli teşhis, yerinde cerrahî endikasyonları üstün tekniği sayesinde 40 seneden fazla süren meslek hayatında en zor vakaları başarı ile sonuçlandırmasını bilmiş, bir çok muztarip insanın derdine çare bulmuştur.

Yetiştirdiği yüzlerce asistan bugün memleketin her tarafında halk sağlığına hizmet etmektedirler. Şişli Çocuk Hastanesinde kendisine halef olan servis şefleri ta asistanlıklarından itibaren onun yanında yetişmiş ve bütün kademeleri muvaffakiyetle aşarak hocalarından aldıkları feyizle başarılı birer cerrah olarak görev yapmaktadırlar.

Hastanede yeni bir cerrahî pavyonunun yapılması onun teşebbüs ve bitmek tükenmek bilmeyen gayretiyle tahakkuk etmiştir. Bu günlerde nasıl bir uğraşı verdiğine ve ne kadar yorulup üzüldüğüne şahit olmuşumdur.

Yorucu, yıpratıcı bir meslek hayatının sonunda 1970 senesinde yaş haddi dolayısıyla emekliye ayrıldı ve bir sene kadar sonra da serbest meslek icrasından vaz geçerek tam bir istirahatata çekildi.

Çocuk hastanesine yardım derneği onun gayretiyle kurulmuş ve senelerce bu müesseseye faydalı hizmetlerde bulunmuştur.

İdeal bir aile reisi ve baba idi. Ailesinin bütün fertlerine karşı derin bir sevgi ve bitmeyen bir şefkat beslerdi. Bu hisleri ve fedakârlığı karşılıksız da kalmamıştır. Sayın eşi sağlam karakteri ve daima güler yüzü ile ona büyük destek olmuş, onun dostlarına ve arkadaş-

larına karşı yakınlık ve nezaketle muamele etmekten bir an geri kalmamıştır. Çocukları ise bütün meziyetleriyle babalarına lââyık birer evlat olarak onu daima mutlu kılmışlardır.

Kurduğu mesut aile yuvası, ona bağlı arkadaş ve dost çevresi ve bir hekim olarak memleket sağığına yaptığı büyük hizmetlerle bah-tiyar bir fâni olarak aramızdan ayrılıp gitmiş bulunmaktadır.

Bu aziz dostu içten sevgi ve hasretle anarken gençlik günlerimi-zin unutulmaz birer parçası olan ve bugün aramızdan ayrılmış bulunan Dr. Şakir Ugan, Dr. Sacit Tezelli, Dr. Kemal Baran ve Sait Tokdemir arkadaşlarımızı da rahmetle yâd etmek isterim.

İdeal ve müşfik zevç ve baba, hakikî dost ve mümtaz cerrah Dr. Hazım Bumin'in kaybı doldurulması imkânı olmayan derin bir boşluk yaratmıştır.

Onu daima sonsuz bir sevgi ve saygı ile anacağım. Tanrının rah-meti üzerine olsun 19.11.1976

HOCAM HAZIM BUMİN

Op. Dr. Rasim Torun

21 Temmuz 1976 tarihinde ebediyete intikal ederek aramızdan ayrılan değerli hocam ile birlikte Türk cerrahi âlemi yetiştirdiği büyük şöhretlerden birini daha kaybetmenin elemi hissetmiştir.

Dr. Bumin, hocası Prof. Dr. R. Nissen'in daha asistanlığı zamanında dikkatini çekerek onun sırası ile Başasistanı ve Doçenti mertebesine ulaşarak Türk Tıp dünyasında ismini duyurmayı başarmıştır. Hocasının Türkiye'den ayrılmasını müteakip, kendisi de bizce malum sebeplerden ötürü üniversiteden ayrılarak 1949 senesi sonlarında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının Şişli Çocuk Hastanesine intisap etmiştir. Burada kendi ekolünü kurarak, şöhretinin zirvesine çıkmıştır.

Emekliye ayrılmış olduğu Temmuz 1970 tarihine kadar gerek üniversitede ve gerekse Şişli Çocuk Hastanesinde yetiştirmiş olduğu talebeleri, halen ondan aldıkları feyz ile yurt içinde ve yurt dışında insanlık âlemine hizmet etmektedirler.

Cerrahinin bugün olduğu gibi henüz özel ihtisas dallarına ayrılmadığı bir dönemde Nöroşirürjiden, Torax cerrahisine, Urolojiden kemik cerrahisine kadar genel cerrahinin her şubesinde bistürisini büyük bir sanatkâr edası ile kullanabilmiş, devrinin ender yetiştirdiği müstesna cerrahlardan birisidir. Üstün hocalık, hekimlik ve insanlık vasıflarından maada geride bırakmış olduğu değerli eserleri ile gerek hastaları ve gerekse yetiştirmiş olduğu talebelerinin hafızalarında anıları tazeliğini daima muhafaza edecek ve hiçbir zaman unutulmayacaktır.

Ebediyete ufulu dolayısıyla kederli ailesine ve talebelerine başsağlığı diler taziyetler sunarım.

Ruhun şad olsun aziz hocam.

Uzun süre Op. Dr. Hazım Bumin'in yanında pansumancı olarak çalışan Mehmet Altıparmak'ın «Pratik farmakolog» dergisinin 269. sayısında yayınlanan anılarından bir bölüm:

1937 Temmuzunda, 13 yaşında iken Cerrahpaşa Hastanesine işçi personel olarak girdim. İlk görevim ameliyathane kapısında idi. Buradan gelip geçen doktorlar arasında uzun boylu, kaşları kalkık, sert fakat sevimli bir doktor dikkatimi çekerdi. Her geçtiğinde sırtımı okkar, «nasılsın delikanlı?» diye hatırımlı sorardı. Bu hareketi beni çok sevindirirdi. Bu tür davranışları ile bende büyük saygı uyandırmıştı. Adının Hazım Bumin olduğunu öğrendim. Bir gün elimden tutarak pansuman ve sterilizasyon odasına götürdü, orada bulunan yaşlı emektar bir adama teslim ederek beni iyi bir pansumancı olarak yetiştirmesini söyledi. O günden sonra düzenli bir çalışma hayatına girerek hergün yeni şeyler öğreniyor, bu konuda bilgimi arttırıyordum. Dolayısıyla kendisinin istediği tarzda, pansuman ve sterilizasyon konusunda başarılı bir eleman olarak yetişiyordum. Sık sık nasihatlarında «Oğlum bu işle insanlığa hizmet et ve onlara saygılı ol» derdi. Zevkli, verimli çalışmalarla dolu 5 yıl geçtikten sonra 2. Dünya Savaşı sırasında askere çağırıldım. Saygıdeğer hocanın bana vermiş olduğu bonservis crada adeta diploma yerine geçti. Doktorlar bana çok değer veriyor, çalışmalarımı beğeniyorlardı, sevgi ve takdirle karşılanıyordum. Bu arada sayın Hoca'dan, mektuplarını da alarak memnun oluyorum, çalışma şevkim artarken, kendimi yalnız hissetmiyordum.

Askerlik görevimi bitirdikten sonra tekrar Cerrahpaşa Hastanesine gelerek ameliyathanedeki eski görevime başladım. Sayın hoca bu süre içinde Doçent olmuştu. 1949 yılı 11. ayında Şişli Çocuk Hastanesine tayin olduğunda beraber çalıştığı birçok arkadaş ile birlikte beni de götürdü. Şişli Çocuk Hastanesinin Hazım Bumin tarafından yönetilen 9. Hariciyesi Hoca'nın çalışmaları sayesinde çok meşhur oldu. Önemli ameliyathanelerin yapıldığı bu yer, hastalarla dolup boşalıyor, şifa bulanlar burasının adını bir kat daha etrafa duyuruyorlardı. Öyle ki, artan müracaatlara cevap verilemez oldu. Dar ve küçük bir serviste çalışmak güç oluyordu. Bu nedenle, müracaat eden hasta sayısının çokluğu dolayısıyla, hastalara daha çok yararlı olmak için, bugün kendi adı verilmiş olan büyük ve modern cerrahi binasının yapılmasını sağladı.

Sayın Hoca'nın kendine özgü tutum ve davranışları vardı. Kalın, kalkık kaşları, gülmeyen yüzüyle dikkati çekerdi. İyi kalbli, insanları

seven ve sayan bir ruha sahipti. 13 yaşından itibaren, yanında çalışmaya başladığım günden beri kimseye kötü davrandığını görmedim. Kendisine ters düşen hareketler karşısında bazan sert olmasına karşılık, pamuk gibi yumuşak bir kalbi vardı. Fakir babası, düşkünlerin yardımcısı idi. Hastalarını şifaya kavuşturmak için gecesini gündüzüne katarak çalışırdı. Ünvan, mevki ve rütbede gözü yoktu. Ona İstanbul valiliği teklif edildiği zaman «Hekimliğim bana kâfi» diye cevap vermişti.

Hoca'da bitip tükenmeyen bir çalışma azmi vardı. Anladığım kadarı ile onun hayatında iki şey vardı. Birisi aile yuvası, diğeri de hastane çalışmaları idi. Etrafında çalışan kişiler bunu pek iyi bildikleri için, kendilerini buna göre ayarlar ve çalışırlardı.

Hoca ile birlikte çalışanlar ve yetiştirdiği öğrencileri ona büyük bir saygı ve sevgi beslerlerdi. Yetiştirdiği cerrahlara örnek olarak Prof. Dr. Siyami Ersek, Prof. Dr. Bedii Gorbon, Anesteziolog Op. Dr. Cahit Bergil, Op. Dr. Medih Egemen ve Op. Dr. Nurettin Apaydın'ı gösterebilirim.

Sayın hocanın en iyi tarafı tedavisi «gayrı mümkün» diye bir kenara itilmiş hastalar üzerinde çalışmalar yaparak onları sağlığa kavuşturmaktı. Örneğin zannıma göre 1948 yılında Antalya'lı fakir bir çoban alt çenesinde bulunan tümör nedeniyle birçok defa hastaneye yatıp çıktı, çoğu doktorlar durumundan ümitsizdi. Hasta da bunu bilmesine rağmen Tanrı'dan bir kurtarıcı bekliyordu. Hoca bütün korkulu rüya ve güçlüklerle rağmen hastayı masaya yatırarak ameliyat etti, tümörü kazıyarak çıkardı. Herkesin yaşamaz dediği hasta hayata yeniden kavuştu.

Merhum ve muhterem hoca Hazım Bumin, mesleğinin zirvesine çıkmış iyi bir operatör, insanlığa ve sağlık hizmetine kendini adanmış iyi bir kişi idi. Yıllarca çalışarak kurduğu ve kendinden sonrakilere bıraktığı modern Cerrahi kliniği, yetiştirdiği değerli üstün cerrahlar eliyle aynı hız ve tempo ile Hoca'nın izinden giderek çalışmakta ve bu yolda yararlı hizmetini devam ettirmektedir.

Kederli ailesine, Şişli Çocuk Hastanesi mensuplarına, onu seven, taniyan kişilere başsağlığı, Cenabı Haktan gani gani rahmet ve mağfiret dilerim.